

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserter) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 12. marcija 1897.

Politiški oddelek.

Volitve v peti kuriji.

Volitve volilnih mož v peti kuriji po raznih kronovinah so pokazale, da je bil popolnoma prazen tisti strah pred socijalisti, ki so ga nekaterniki imeli, ko je bil grof Taaffe predložil volilno reformo. Mi smo že tedaj izrekli, da je ta strah popolnoma neopravičen. V nekaterih mestih so res zmagali socijalisti, v nekaterih severnih industrijalnih deželah so tudi zmagali z volilnimi možmi v nekaterih kmetijskih občinah. Za skoro vse te zmage se imajo socijalisti zahvaliti temu, da so ljudje, ki imajo volilno pravico v drugih kurijah, volitve udeležili niso in se je ves volilni boj moral izvojevati mej delavci samimi.

Vse manj uspeha bi pa socijalisti bili dosegli, da so se direktne volitve upeljale v kuriji kmetijskih občin in mestni kuriji. Tedaj bi bili prišli na volišče kmetje in meščani in socijalni kandidatje bi bili ostali v ogromni manjšini.

Sicer pa peta kurija ne dosega namena, katerega jej je dala zakonodaja. Pokazati bi imela pravo mišljenje prebivalstva, a je pokazala le mišljenje delavcev, semtertja malo pomešano z drugimi elementi. Letošnje volitve so dobro pokazale, kako nezadostna je Badenijeva volilna reforma. Treba bode v kratkem misliti na novo volilno preosnovo.

Tu sta pa le dve pametni poti mogoči. Naj se le odpravijo stare kurije in tako upelje občna volilna pravica, ali naj se pa odpravi nova kurija in v kmetijski in mestni kuriji upeljejo občne volitve, kakor je želel grof Taaffe. Tako bode zbornica imela pravi izraz ljudskega mišljenja.

Nekateri teoretiki se ogrevajo za to, da se upelje zastopstvo po stanovih. S tem bi se le poostrilo nasprotje mej stanovi. Taki poslanci bi tudi bili slabi državni in narodni zastopniki, ker bi se smatrali le za zastopnika

jednega stanu. Ta stanovski čut bi se v njih tako utrdil, da bi na vse drugo pozabili. Pokazala bi se tako nasprotja, da bi nikdo s takim parlamentom vladati ne mogel. Sploh je pa veliko vprašanje, kako bi se število poslancev razdelilo na posamične stanove. Če bi se dalo nekaterim stanovom razmerno več poslancev, kakor drugim, ker so važnejši, bi to pri drugih stanovih vzbudilo silno nevoljo. Rekli bi, da so jih za volilno pravico goljufali. Če bi pa po številu odločevali poslance, pridejo v državni zbor največ raznovrstni delavci, ki bi najbrž ne bili sposobni za poslanstvo. Omikani stanovi bi bili nenavadno slabo zastopani. Tako bi vsi avstrijski duhovniki imeli samo jednega zastopnika, ko vendar sedaj samo na Kranjskem pojmeta dva duhovnika na Dunaj, na vse avstrijske odvetnike in notarje, bi skupno ne prišel niti eden poslanec. Noben resno misleč človek seveda za tako volilno reformo biti ne more. O taci načrtih se da pač govoriti po shodih, kjer se zbirajo ljudje, ki političnih razmer ne poznajo, v državnem zboru bi pa tako tak predlog mogel vzbujati jedino smeh.

Mi mislimo, da so letošnje volitve pri vseh razsodnih ljudeh in pri vseh tistih, kateri strašenja s socializmom ne potrebujejo v lastne politične namene, popolnoma pregnati strah pred socializmom. Posebno je ta strah od več, če se upeljejo še tajne volitve, da organizovani socijalistični delavci ne bodo mogli s silo na druge volilce uplivati. Sedaj, ko vidimo, da je strah pred socializmom bil prazen, je v Avstriji mogoče preiti h najširši volilni pravici, ne da bi bilo treba se bati kake nevarnosti za državo, družbeni red in mirni napredek. Zdrav razum prebivalstva se bode vedno upiral utopiističnim socijalističnim idejam.

Politični pregled.

Volitve v Trstu. — V ponedeljek so se vršile volitve v Trstu za peto kurijo. Zmagal je iredentovec Hortis, s 14.109 glasov, slovenski kandidat Nabergoj je dobil 6462 in socijalni demokrat Učekar 4464 glasov. Od 36.436 volilcev jih je volit prišlo 25.115. Volitev se je v Trstu za